

URZĄD MIASTA OLSZTYNA
Biuro Rady Miasta

Olsztyn 03.01.2025 r

Wpł. 2025 -01- 03
dnia

Zdzisława Tołwińska

Nr..... podpis...

Przewodnicząca Klubu Radnych PiS

Szanowny Pan

Łukasz Łukaszewski

Przewodniczący Rady Miasta

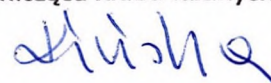
Olsztyna

Szanowny Panie Przewodniczący,

Działając w imieniu Klubu Radnych PiS przedkładam projekt stanowiska: **w sprawie zagospodarowania na terenie gminy Olsztyn płyt granitowych, przymusowo czyszczonych i konserwowanych przez Polskich Jeńców Wojennych niemieckiego Obozu Stalag 1B Hohenstein, pochodzących z Mauzoleum Hindenburga w Tannenbergu.** Proszę o włączenie projektu stanowiska pod obrady właściwej komisji oraz do porządku obrad na najbliższej sesji Rady Miasta Olsztyna (pomijając zaplanowaną na 8 stycznia 2024r sesję budżetową). Referencja stanowiska odbędzie się z wykorzystaniem prezentacji.

Zdzisława Tołwińska

Przewodnicząca Klubu Radnych PiS

STANOWISKO NR .../2025

RADY MIASTA OLSZTYNA

z dnia.....2025 r.

w sprawie zagospodarowania na terenie gminy Olsztyn płyt granitowych, przymusowo czyszczonych i konserwowanych przez Polskich Jeńców Wojennych niemieckiego Obozu Stalag 1B Hohenstein, pochodzących z Mauzoleum Hindenburga w Tannenbergu.

Na podstawie § 19 pkt 2 Statutu Miasta Olsztyna, stanowiącego załącznik do uchwały Nr XXXIV/570/17 Rady Miasta Olsztyna z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie Statutu Miasta Olsztyna (Dz. Urz. Woj. Warmińsko – Mazurskiego z 2017r. poz.2603 ze zm.) Rada Miasta Olsztyna stanowi co następuje:

§ 1. Rada Miasta Olsztyna popiera konieczność przeprowadzenia pilnej inwentaryzacji płyt granitowych (opisanych w tytule stanowiska), znajdujących się na terenie placu składowego ZDZiT przy ul. Rolnej w Olsztynie.

§ 2. Rada Miasta Olsztyna popiera konieczność odpowiedniego ułożenia oraz zabezpieczenia ww. płyt, znajdujących się na terenie placu składowego ZDZiT przy ul. Rolnej w Olsztynie.

§ 3. Rada Miasta Olsztyna wyraża swoje poparcie dla podjęcia przez władze gminy Olsztyn rozmów z władzami gminy Olsztynek odnośnie zwrotu ustalonej części ww. płyt na potrzeby budowy miejsca pamięci Jeńców Wojennych na terenie byłego niemieckiego Obozu Stalag 1B Hohenstein.

§ 4. Rada Miasta Olsztyna wyraża swoje poparcie dla zaprzestania wykorzystywania ww. płyt na potrzeby budowy dojazdów do śmietników na terenie gminy Olsztyn.

§ 5. Rada Miasta Olsztyna wyraża swoje poparcie, aby w przypadku wykorzystania w przyszłości ww. płyt na inwestycjach na terenie gminy Olsztyn, została przy nich ustawiona tablica upamiętniająca związek ww. płyt z Polskimi Jeńcami Wojennymi niemieckiego Obozu Stalag 1B Hohenstein.

§ 6. Rada Miasta Olsztyna wyraża swoje poparcie, aby w przypadku wymiany nawierzchni chodnika przy ul. Opolskiej (na odcinku od ul. Gołdapskiej do ul. Wąskiej) znajdujące się tam ww. płyty zostały zagospodarowane przez gminę Olsztyn lub przekazane gminie Olsztynek.

§ 7. Wykonanie stanowiska powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta.

§ 8. Stanowisko wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY MIASTA

Łukasz Łukaszewski

Uzasadnienie

Na początku II Wojny Światowej na terenie dzisiejszej gminy Olsztynek został utworzony niemiecki obóz jeńców wojennych - **Stalag 1B Hohenstein**. Pierwszymi więźniami obozu byli Polacy z Armii Modlin, wzięci do niewoli w bitwie pod Mławą. Szacuje się, że przez cały okres wojny przez obóz przeszło od 400 tys. do 650 tys. jeńców. W wyniku tragicznych warunków sanitarnych, wszechobecnego głodu, ciężkiej pracy, znęcania fizycznego i psychicznego, oraz niemieckich zbrodni, w obozie zmarło ok. 55 tys. jeńców. Oprócz Polaków największe grupy jeńców stanowili Rosjanie, Francuzi oraz Włosi. W mniejszej skali na terenie obozu przebywali także: Belgowie, Ukraińcy, Białorusini, Czesi, Żydzi, Anglicy i Serbowie.

W pobliżu obozu znajdowało się Mauzoleum Hindenburga. Dziedziniec oraz prowadzący do mauzoleum trakt, zostały wyłożone granitowymi płytami. Według badań historyków więźniowie obozu byli wykorzystywani do przymusowego czyszczenia i konserwacji wspomnianych płyt.

Po wojnie część opisywanych granitowych płyt znalazła się na terenie dzisiejszej gminy Olsztyn. W obecnej chwili omawiane płyty (według posiadanych informacji) znajdują na terenie gminy Olsztyn w następujących lokalizacjach:

- 1) Znaczna ilość płyt znajduje się na terenie placu składowego ZDZIT przy ul. Rolnej w Olsztynie. Nie są w żaden sposób ułożone ani zabezpieczone. Leżą nieskładnie, będąc równocześnie częściowo przysypane różnymi hałdami. Sytuację tę przedstawia załączona fot. nr 1-4. W odpowiedzi na interpelację ZDZIT informuje, iż nie jest w stanie podać liczby omawianych płyt, właśnie ze względu na ich sposób ułożenia.
- 2) Część płyt (kilkadziesiąt sztuk) została w 2022r wykorzystana do wykonania dojścia do śmietnika przy bloku przy ul. Grunwaldzkiej 24a (fot. nr 5) oraz dwóch krótkich ścieżek. Wszystkie te elementy są wg. odpowiedzi na zadaną interpelację projektem OBO – Grunwaldzka 24a, rewitalizacja podwórka miejskiego przy Parku Podzamcze.
- 3) Część płyt około 150 szt. stanowi nawierzchnię mocno wyeksploatowanego chodnika przy ul. Opolskiej (fot. nr 6) oraz kilku chodników na ulicach do niej przyległych.

- 4) Część płyt około 150 – 200 szt. stanowi nawierzchnię tzw. parkingu „Szubienice” przy ul. Piłsudskiego.

Należy podkreślić, iż omawiane płyty są materiałem bardzo wysokiej jakości. W ostatnich latach gmina Olsztynek podjęła działania na rzecz stworzenia na części terenu, na którym znajdował się obóz Stalag 1B Hohenstein „Miejsca Pamięci ku czci zamordowanych i zmarłych jeńców wojennych”. Do tego celu miałyby służyć m.in. granitowe płyty, które przymusowo czyścili i konserwowali więźniowie obozu. Równocześnie według odpowiedzi na interpelację w 2023 i 2024r władze gminy Olsztynek wystąpiły z wnioskiem do ZDZiT o zwrot omawianych płyt właśnie na potrzeby utworzenia opisywanego powyżej miejsca pamięci jeńców wojennych. Odpowiedź na wniosek była odmowna. ZDZiT poinformował, iż płyty zostaną wykorzystane na potrzeby inwestycji na terenie gminy Olsztyn. Należy również dodać, iż wg. Informacji medialnych gmina Olsztynek postulowała o możliwość obejrzenia i sfotografowania omawianych płyt, jednak do dnia dzisiejszego nie otrzymała odpowiedzi.

W związku ze wszystkimi zamieszczonymi powyżej informacjami postulujemy aby:

- 1) Wykonać pilną inwentaryzację płyt znajdujących się na terenie placu składowego ZDZiT przy ul. Rolnej w Olsztynie. Następnie płyty te należy odpowiednio ułożyć i zabezpieczyć.
- 2) Mając wiedzę odnośnie sumarycznej liczby posiadanych płyt (z uwzględnieniem tych z ul. Opolskiej i okolic), podjąć rozmowy z władzami gminy Olsztynek odnośnie zwrotu części płyt. W takiej ilości, aby umożliwić zarówno wykonanie miejsca pamięci na terenie gminy Olsztynek, jak i wykonania planowanych inwestycji na terenie gminy Olsztyn. Obecny brak informacji odnośnie liczby i stanu posiadanych płyt uniemożliwia podjęcie tego typu rozmów.
- 3) Natychmiastowo zaniechać wykorzystywania opisywanych płyt na potrzeby wykonywania dojazdów do śmietników na terenie gminy Olsztyn. Płyty naznaczone tragiczną historią Polskich Jeńców Wojennych oraz Jeńców innych narodowości zasługują w wolnej Polsce na godniejsze potraktowanie.
- 4) W przypadku wykorzystania omawianych płyt na kolejnych olsztyńskich inwestycjach miejskich, przy płytach została ustawiona tablica upamiętniająca związek płyt z Polskimi Jeńcami Wojennymi niemieckiego Obozu Stalag 1B Hohenstein.

Kłuska

Fot. nr 1

Fot. m.v. 2

Fot. m. 3

Fig. m 4

Fot. m/s

Fot. m. n. 6